

ילדים ונוער

לקפוץ נגד הזרם

מסע קרפצון אל העיר הגדולה

ציירה וכתבה: רות צרפתי. הוצאת ספרות פועלים, 30 עמ', 56 שקלים

יעל דר

ופרה החרש של הציירת, הפס"לת, המאירת וטופרת היל"דים, רות צרפתי, הוא ספר יפהפה: כל כך יפה, שהוא מעלה שאלות בדבר הגבול הדק שבין איור לציור. מה יש כאן? סיפור מאויר נוגע ללב, המסופר בשפה נעימה ועשירה, על צפרדעון בעל קול ערב, שעזב את השלולית ואת חבריו הצפרד"עים ויצא אל העיר הגדולה כדי למצוא תהילה? או שמא יש כאן סדרת ציורי מים מרהיבה, שבה מציגה צרפתי את העיר שלה, תל אביב, בעיניים אוהבות, מתפע"מות, כאילו ראתה אותה בפעם הראשונה, באמצעות המים, הן כאובייקט המצויר (שלולית, נחל, ים, בריכה) והן כחומר, כצבע – לעתים שקוף ומימי, מתערבל באחר, ולעתים סמיך, עז.

התשובה היא, כמובן, גם וגם. "מסע קרפצון אל העיר הגדולה" הוא גם סיפור שהציורים נועדו לתמוך בו, וגם סדרת ציורים שהסיפור נועד לשזור אותם יחד למעין רצף של צפייה, כמו טיול ארוך בטבע. כסיפור, מעלה "המסע של קרפ"צון" תובנות מורכבות באשר לדמות האמן: כחטר נחת תמיד, שאפתן, סקרן, אמיץ, עם יצר כיבוש ובדידות גדולה. לאחר מסע ארוך ורב רושם במורד נחל הירקון, מגיע קרפצון אל העיר הגדולה, ומדלג אל היבשה. את ביתו החדש הוא

קובע על גגו של בית מידות, שבריכה גדולה, מרוצפת באבני פסיפס קבועה במרכזו. אלא ששם, על גג העולם, הוא מרגיש בודד ועצוב, ובעיקר מיותר. שלא כמו בשלולית, כאן איש לא זקוק לשירתו ואיש לא מצטרף אליה.

"מקומי הוא בכזה", הוא קובע בעצב, ומתחיל את מסעו הביתה, הפעם נגד זרם המים בירקון, אך בנחישות רבה. סופו הטוב של הסיפור הוא שירה גדולה, בכזה, בקרב חבריו אחוזה הקסם. ללמדנו, שגדולה אמנותית אינה זקוקה בהכרח לקהל עצום ורב. ושאמון, טוב יעשה אם יידע מי באמת מקשיב לו.

ראיית הספר כסדרת ציורים שורה שיר הלל ליופי המקומי וליכולתו של אמן להתפעם ממנו, עונה למעשה לדי"למה המרכזית שמעלה הסיפור הכתוב. עלילת הסיפור, מוכיחים הציורים, אינה מספרת על ויתור ועל שאיפות אמנור תיות גדולות שהברידות הכריעה אותן. להיפך, זה סיפור שחוגג את היופי המקומי, המוכר, במקרה זה של העיר תל אביב. וזה גם סיפור על האתגרם האמנותיים שמזמן "גובה הדשא" – שהוא כמובן מבטו המשתאה של קרפ"צון, אך גם מבטו "ממנוך", מפשוט, של ספרות הילדים בכלל.

ואכן, רות צרפתי ידעה במשך יצירתה האמנותית הענפה לבחון את אתגריה של היצירה לילדים, הן כמאיירת לצד יוצרי רים אחרים והן כיוצרת בלעדיה. זכורים כמובן לטוב איוריה האלמותיים ל"דודי שמחה", מאת ע. הלל (הקיבוץ המאוחד, 1964), שבבלעדיהם שמתחו של הדוד לא היתה שלמה. כיוצרת בלעדית יצרה, בני"סך ל"מסע קרפצון אל העיר הגדולה",

איור מתוך הספר: רות צרפתי

בספר מציגה צרפתי, בסדרת ציורי מים מרהיבה, את העיר שלה, תל אביב, בעיניים אוהבות, מתפעמות, כאילו ראתה אותה בפעם הראשונה

את "חושחושית, סיפור חייה של אוגרת" (מחברות לספרות, 1964), את "אל אי הח" תולים אשר ביוון" (עם עובד, 1980), ואת "תום הפטוט הנמרי, לונה הכלבה וזנב הסמרטוטים" (זמורה-ביתן, 2000). צרפתי כתבה ואיירה גם ספרי מבוג"רים, וגם שם בחנה את הגבול שבין איור לציור: "פרק אחד מחייו של אבא והוא הגן" (מסדה, 1982), ו"גבעת שמינק: זיכרונותיו של הכלב שמינק ממלחמת המפרץ" (ידיעות ספרים, 1993). כל אחד נפלא בסוגו – וזוהי הזרמנות נפלאה

להתחנן למהדרות חדשות. והערה לסיום: מעלעול בספרים המצויירים למבוגרים, שאיכות הנייר ורמת ההדפסה מוקפדות בהם מאוד, הנה בקשה לספריית פועלים: אנא הוציאו גם מהדורה אמנותית של "מסע קרפצון אל העיר הגדולה", על נייר עבה, מט, ובאיכות הדפסה מעולה. השנה חוגגת תל אביב 100 שנים, וספרה זה של צרפתי חוגג את יופיה באהבה גדולה. לתל אביב מגיע, לרות צרפתי מזניע, וגם לנו.